

КЪМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Депутатланы кюз арты сессиялары башланнганды

Къабарты-Малкъары Парламентини президиуму кезилуе жыйынуу болганды. Ол Владикавказда теракт да белгилени хурметине бир мийут шуну туруп эстетирген башланнганды. Ызы бла депутатла повесткага кыргенде. Биринчиден, законча чыгарычу органы кезилуе планар жыйылуу кычан болгуну созогенде. Аны 30-чу сентябрьге бардырырга кыштыргенде. Депутатла бир неча законду проектке чыгаргандында. «2007-2012 жылда КЪМР-ни жолларында жорюноу кюркюсузугунун жалгьылу» республикалы программалга торлеилуе кийрилгенде. Промышленность, жол инфрак, транспорт эм саякь жаны бла коммуници татамасы Сафарбий Маремукое айтканга кере, ол КЪМР-ни Финансла министрствосу быыл эмда келир жон программаны жашауда бардырыл кысакь халда 8 миллион сом белгени бла байламды. Ача ааарианн сор ара адаманы сынкь машинанан чыгарганды хайланган 10 гидравликалы инструмент сатып аларга кызыралтылды.

Къабарты-Малкъары Парламентини президиумуну кезилуе жыйынуу болганды. Ол Владикавказда теракт да белгилени хурметине бир мийут шуну туруп эстетирген башланнганды. Ызы бла депутатла повесткага кыргенде. Биринчиден, законча чыгарычу органы кезилуе планар жыйылуу кычан болгуну созогенде. Аны 30-чу сентябрьге бардырырга кыштыргенде. Депутатла бир неча законду проектке чыгаргандында. «2007-2012 жылда КЪМР-ни жолларында жорюноу кюркюсузугунун жалгьылу» республикалы программалга торлеилуе кийрилгенде. Промышленность, жол инфрак, транспорт эм саякь жаны бла коммуници татамасы Сафарбий Маремукое айтканга кере, ол КЪМР-ни Финансла министрствосу быыл эмда келир жон программаны жашауда бардырыл кысакь халда 8 миллион сом белгени бла байламды. Ача ааарианн сор ара адаманы сынкь машинанан чыгарганды хайланган 10 гидравликалы инструмент сатып аларга кызыралтылды.

Андан сора да «2007-2011 жылда КЪМР-де саулыкь сакьлануу айынуу-республикалаы программалга да торлеилуе кийрилгенде. Уруну, социальны политика эм саулыкь сакьлануу жаны бла комитетини председателы

«Кавказ оюнла»

Быйыл октябры биринчи кюнде Къабарты-Черкесияда «Кавказ оюнла» деген биринчи фестивал бардырылдыкыны. Аны программасына спортну милет торюлеринден 14-сю кирликти: армрестлинг (эржишлие, тиширула), жарашдырылмаган жерде чабышуу, тауга чабыл чыгуу бел баулардан тутуп тушуу, жыкьмга ыргалуе, резин толну илшианга атыу, тапкыла бл жорюу, аркан тартуу, аурдукьланы кетюроп чабышуу, аур затланы кетюруу, дагьда башкала. «Кавказ оюнла» саякь Россияны халкьларында да биридирген эришиле бизде, Къабарты-Черкесиде, биринчи алгьаны этгендерине куйнама, аланы бардыруу ачшы адетте

айлангырына ышанма. Оюнла бийик даражада ытер ючюн, «болууду» бел белгилени эткирикти. Спортно кючю туруу. Ийнанам, ол хар кыйда да бизни жарьстхан проблемаланы тамамаларга болуштуруугь. - дегенди КЪМР-ни президенти Эбзеланы Борис.

Фестивалга тишишлы хазырдан ючюн, регионал комитет курьлалганды. Спортно кыайсы кюрюсюню кыалады бардырылгыны, транспорт эришилеге адаманы кыайсы жолуна биз эткириктенин саякь жорьштырганга. Медицина жумушларга, ордан кюркюсузулукьга, жоркуну сакьлануу, спортчуланы орундадыруугь энци эс буруулукьду.

Бизни корр.

Оюу

Айлыкь балга кьшошаргады умут
Келир жыл бюджет сфералда ишленгенде айлыкь хакьлары 20-40 процентге кетюролюкю. Аны юсонден КЪМР-ни Президенти Арсен Канокое республиканы районлары администрацияларына тапталары бла кезилуе кырганга да айткан эди. «Биз айлыкь хакькын елчиеме кере Север Кавказ федеральны округда эчкине нечен ючюно жерге чыгаргага керекчи. Бюджет сфералда ишленген хакьлары аз болганды таркьларьда, ол алайды, биз аз тейлейчи. Аны

Кейден бери да кетюрогенби. Башка регионла да тенгидиргенби, биз тизмени ачырында белгеленибиз ачыкьланганды», - дегенди президент айтканга кере, келир жылы бардыруу жорьшлы жорьшлы. - бу жумушларга 300 миллион сом салырга белгиленди. Бу ача бюджет сфералда ишленгенлеге тейленген айлыкь хакька кере республикада СКФО-да ючюно жерге чыгарга он берилди.

Тауланы законлары

Энчи штаб

Рамзан Кадыров энчи штаб кызарганды. Аны кызуулун старейшинала (таматала) эм дин ахула киргенди. Штаб Чеченде кыан ючюн кыан айлыну болдурмазга коршоршкы. Чеченде кыалы жуаланы мигиле бла болмаса да, жокьле бла санарга ая болукьду. Официально алгь айтканга, кыалы жуала болгун ючюно 60 чакьлыдыла. Терлиги болганын ыторген войнакьланы араларында проблеманы тамималганга саналды. Намькь деген хар заттан да бийери деп. Кертиди, бир-бирде кыалы жуала этюоруу бири бири ызыдан адаманы кызыргьга айлань, ачыры болмай барды. Быйлада кыан дерти эчкине ючюно, бир жыл озганьдан сора, аны кьой, он мьндан сора да жеттидирге болукьдула, не замана тал ташо, неда сайиле жетесе. Тауланы закону алайды. - Ол халда ыторюлени тохтарьт Муратлыды Чеченин башчысы Рамзан Кадыров. Ол республикада эчкин ючюн дерт алыну проблемасын керти ючюн, энчи штаб кызарганды. Алгын аны атасы Ахат Кадыров да корюшен эри алай этверге, кертиди, ад-министративе кюн бла. Рамзан дин ахула эм таматаланы муслиманьланы сылы айларыны

Энчи штаб

«Рамзан аяны - ачырна дери (бийыл сентябрь айы 11-чи августдан башлап 8-чи октябрьге дери бардырылганды) кыалы жон болумда болган биле ючюрлени, тукьулаы, тайпалаы жарашдырырга деп энци штаб курьлалганды да аны ючюно. - Жарашдыруу комиссияны ишине ону кертик штабга Чеченин муштийтин орунбасары Валит Курове башчылыкь эттеркти. Ага жамаузатда намыслары жорюген ол замана, иймалда эм кыулукучула болушурьдула. Кадыров кеси да ол иште кыайшырга угый дертик тойлоку. - Ючюрлени бир бирге кыажуакьулалары чеккен озуу башласа мен ол кыажуакьулгьга кыаштылганы жарашдыруу кеси бокунга окусу алып тперикме, адамы ачыманьсла, жарашьгы деп, - дегенди республиканы башчысы. - Къан ючюн дерт жетдиру Шимал Кавказда (артьханда Чеченде, Ингуштияда эм Дагыстанда) кеп ачырыле жорюген эсе да, мурданы кел алып болгандыла, ырыскы тевелу алып. Ючюрлени къан ючюн дерт жетдирую ошонден кыайы жорьж кере эсе да, ырыскы тевелу бла жарашьуга ул жол барды. Интернет.

Барыбыз да бирге терроризмге «Угьай!» дейик

РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликке келечис Александр Хлопонинни 9-чу сентябрьде Владикавказда теракт бла байламлы чакьыруу сёзу

Адам ёлсе - ол уллу кыайлыкьды. Алай ол бир-уну аман ахылыны хатасында жоюла эа - ботюнда ачуу тижди. Ким эсе да кесин Алахь сунуп, бир торю терпикери болмаган адаманы ыторюрге оюулашанды. Бу амалыкыны ол битум муслиманьлагьа сыялы Ораза Байрамны кюнонде этгенди. Хар дин да, биринчиден, башха адамалга жарьшй билирге, сюере юкюртетгини эге алсага а, ол ботюнда сыйсыз иши.

Адам сифатларын тас этгенле бизни сабийлерибизни, тишируланы ёлтордене. Да сора алгьа эр кышле деп айткьчамьды? Эр киши, ботюнда Кавказда, кесинден кыарьсуу бла уруш этмейди, бир тегилги болмаганын ёлтормейди.

Бу теракта ачыгьланга жорегимден кыайгырыганымы билдире. Ётгенле жуукьларына бла жарьла болгьнналга болушлуку этиликди. Шимал Кавказда маньрылге, келишулюкь, ыра хатлыкь болурун оюнгенле барыгызы да биридирге чакьырма. Бир болуп, терроризмге «Угьай!» дейик. Бу амалыкь ишни этгенле барьсы да жуулаха тарьтылгьдыла. Мындан ары ул тегерегибизде бла турган ишлени сам этмей кыорга жарьжыкь койюкь. Аны ючюн, бизни кыздарьбыз ючюн келерин жууалы сунганалга кьажуа биридирге, сабийлерибизни келер коньлери ючюн сакь болурга керекби.

Тобешу

Терс-Кьолда уллу юйретюу-жарау этюу спорт комплекс салынырыкьды

Содан онгига. Юрий Нагорных, Улакьяны Юсуп, Алексей Морозов.

Бу кюнде РФ-ни спорт, туризм эм жаш тейю политика жаны бла министрини заместители Юрий Нагорных, министрствону келечилен Александр Росляков бла Алексей Морозов Къабарты-Малкъарда иш бла болгандыла. Жумушларын толтургьндан сора ул, журналист

кыш торюлерин айнаытугьга энчи эс бурулганын чертгенди. Терс-Кьолда спортчула хазырган комплекс Совет Союз чакьлыгынан башланган кыруулуп бюгонлюкьде ахырына жедирге амал жокьду. Шёндюно излемлеге келишген жаны объектны салырку жупьла бергенди.

эм туризм министри Аслан Афаюнов спорт да тобешу, кырылды спорт резервин куруу жаны бла РФ-де 2011 жылдан жашауда бардырыл башларыкь программаны да созогенди. Ол республикада спортну мурдорул салган торюлерин айнаытугьга себеплик болушкьду.

Тобешуно ача КЪМР-ни спорт эм туризм министрини заместители Улакьяны Юсуп кюноналга Мингтауну тийресе биринчи кере келгенлерин, мында спортчуларга юйретюу-жарау этюу база кызаргьга кыалгай болумла болгьнларина кызаргьга келгенлерин билдиргенди. Андан сора ала Терс-Кьол полемьлада Эльбурс району анда сейирлер болгьн ведомстволарыны бла организациаларына башчылары кыатышмулары бла кенгеш бардырыланары да айткьнды.

Ол жаны бла биз КЪМР-ни башчылары бла муниципалыйн алыстыла бла. Спорт эм туризм министрство бла бирге бир неча жылдан Россияны бек кючюл спортчулары жарау этерик ара ишлеп башчара этверге керекчи, - дегенди Юрий Дмитриевич.

«Кюноналга «Мир» станияда да болгьндала. Ол этюу жыл мындан алгьа этилгенге эм бюгонлюкьде да ишлеп тургьнлыкьга, шёндюно излемлеге келишгенден чертгенди Нагорных. Аны да жаньгырт, айныты мурган ботганын билдиргенди министрини заместители Юрий Дмитриевич КЪМР-ни спорт

Ачыры 2-чи бетдеди.

Тас болгьннал кимледиле?
3 бет

Муратлыгызга жетерге итене эсегиз...
3 бет

Сакьланмаган кытдырыу
4 бет

Бир бирни ангылауу аламат амалы
4 бет

Жазылыу - 2011
Хиретчи окуучула! Биринчи сентябрьден 2011 жылы биринчи жарьмына жазылыу кампания башланнганды. «Заман» газетте сзь сызъны кыайсы почта бёлюмюнде да жазылырга болукьсуз. Жазылыуу алты айга багысы турленмегенди, алгьыннгьлай кыалгьанды: 356 сом 10 копек.
Бизни индексибиз - 51532

МАГЪАНАЛЫ ТЕМАГЪА УШАКЪ

Тас болгъанла кимледиле?

2010 жылда Налык шахарда 62 адам тас болгъанды. Алланда 54-сю ачыкълангандыла. Болсада, жылдыкълы табыйлы кыломганыны борсы да бирге санагъанда ую, кеп болуп кетерди: 85 адам. Кимледиле эсе? Бу проблеманы юсонден биз Налык шахарда ОВД-ны криминал милициясыны оператив-изилеу блонимону таласаны орунбасары Заур Шомхоков бла ушақ этибиз.

Жуукъ адамларыны юсонден бир халар билгенгеи жашагъан Россия, Къабырт-Малкыарда да эс тюрлюлдю. Бу жасыруу ишын салтуларын сиз неде кересиз?

Биринчи, насыларын хатасында кепле Москвага бла Санкт-Петербургда ишчилерин сынарха бардыла. Анда алды ишче жарле топа-топу судандыла, ахай, кепле башларын келдингер болса, койерине бир сом да жабарлайдыла. Баям, жорекери кыйнала болур, сору жазарууну уа индиге илейди. Ара шахарга бай болма да бер, ичиги болуп кзылганларна улуп, жуукълары бла байламлыны юсюн кыонодыла. Ана уа аланы сақпагандай, илгенгеи турадыла - ахчаларын угтай, кеслерин.

Бир-бири уа эр кишиле юсюнде турарга ачык мезгилеу ма деп кетиле башша шахарла да, анда уа жангы ююр курап кыонодыла. Мында адамлары уа, милицияга келип, жуаба этип айландала.

Тас болгъанларга он проценттин эспердене бир зат да кылман къаргъа, посихикалары къагъану адамдыла. Излен-

генени кыркъ проценти акчыбалык болмаган сабиледиле. Ана, ата-аналары бла тыошпо, койлеринден кыйры болса да кетедиле. Алтгаракъа бизге Тупсанде селешгендиле: анда педagogика колледжин студенткасы зачыр берге кеткенди да, ююне кыйтай къызганды. Шахарда, череке да изленгендиле, талмагандыла. Сора Налыкчилен бир жаш бла Ингернетке ушуба болгъанын эсергер, бизге селешгендиле.

Биз бу кызын излеп башлагъанбызда, бир автобусну шоферу аны танганды. Ол налыкчы жаш жуукъларыны жуукълары бла байламлыны юсюн кыонодыла. Алтгаракъа Аучигерин жылы суларанда кыонокъ-байлык эте тургъанлай талпахны. Атасы къызын сау-саламат кергенди, бек кыуанганды эди.

Милицияга завалене не заманда жазарга керекди?

- Тюз адам тас болган кюнде. Паспорттугуну эм изленген адамны суратын алып, зат кылман озурмай, милицияга барарга керекди.

Бир-бири жуукълары он жылда озгандан сору завалене жаздыла. Нек? Ача ичген, бу-

загъан адамлары кыйда жашганын бек уста биледиле, алай аны бла байламлык жоюртеге изленерди. Юйлерин сатарга керек болгъанды уа, аны пропискыла бла не этерге билмей кыадыла. Милициядан бу адам тас болгъанды деген справкалары кыюларанда болсо, койно сатаргадыла, харимин ююшон да чыгармадыла.

Алай биз аллай справкаканы жаланда сюдно неда прокуратураны сурауларына керге беремиз. Дагында бир шарт: адам тас болгъанды деп жазгъан, аны кыйда болгъанын билип турганлай, завалене бергенин ачыкъласак, аны жууакъа тартабыз.

Сабийле уа тас болмагъанды?

- Жарыгъа, болдыла. Быйыл Вольный Аулда тёртжыллык жашчыкъ тас болган эди. Ол койондан узакъда табылган: аны бла бирге сабий садъа жоретек-терек колледжи, Бир жаны бла, адам адамга иншанмай, ишанмай кылай жау, сақлыкъ, баям, пахлахандан сақлагъан кюю.

дал келгени этебиз, алай хал турленмесе, иш дагында беш жылга архивге бериледи; бир жагы зат билген, излеу жанындан башланды. Алай онбеш жылы ичиде излеуден сора бир зат турленмесе уа, иш жабайдыла. Тас болгъанга бир-юртеге хатасы жетгени билгенсе, уготуонный иш ачылады.

Сиз «ЖиД мена» жете беруи бла байламлык жоюртеми?

- Хау, ала бизге этген сурауларга мычмай жууала беремиз. Башха регионда коллегарибыз да бизге бек болушдыла.

Тас болгъанын араларында мурдраны кыюларында жоюргына да болушду?

- Хау, болдыла. Быйыл бизге бир кыз тенгим тас болгъанды деп, завалене жазды. Излеп башлабыз. Тас болган жаш тишурбу эди. Сотарын сатып, Москвага кетер мураты болгъанды. Таншы жаша кызын ризотерге (сатарла сатыу-алычу) тобшадирденге, от сатарыны аты жоюм сомгъа сатарды.

Кыз таншыларына, эки отиш жореткенге эпли миним сом бергенди. Алай ала аны атгачка этгендиле, алгъа илгенде, узы бла уа койюдорденге, сору битеу ахчаны да алгъандыла.

Бир жаны бла, адам адамга иншанмай, ишанмай кылай жау, сақлыкъ, баям, пахлахандан сақлагъан кюю.

Илген этегиле, адамны талмай эскизе, ишче неча жылдан жабасыз?

- Он жылын ичиде кыоулузду.

БАЙСЫПАНЫ Марзат

Олимпиада

Муратыгъызга жетерге итине эсегиз...

Фондовый рынокны бла управлений институтуну ити таласи М.Костиков

Олимпиаданы жыл сайын Финанса рынокла жаны бла федеральнай служба эм фондowych рынокла бла управлений институту бардырадыла. Аны къурау комитетине эм жориге РФ-нин финанса министрин биринчи заместител Т.Нестеренко талматалык этерген.

Озгакан окуму жыл бардырылган Олимпиадада хорлагъан жашланы бла кызыланы кырыалы атлары айтылган вулгага - Россияни Правительстосундагы финанса академиягъа, Россияни Г.В.Пеханов аты экономика академиясына, РФ-ни Правительстосундагы халык моук академиягъа болушду.

Олимпиаданы быйылгы окуму жылда бардырыну расписаниасы бююногълук хазырды. Бек алгъан ала кызыланыгъа сюнгелени кырыалык кызыланыгъа болушду. Ол 2010 жылда 1-чи ноябрьге дер бадырылгъанды. Олимпиаданы биринчи туру октябрь эм ноябрь айлада ачыкъ эзончы конкурс халда бардырылгъанды. Аны экинчи туру 2011 жылда февралда регионда да этериди. Ары жаш адамла творчествоу эселе жарашды.

куч къалай, электронный адресиге келликди. Кезуиле тургъа этгенле уа аны бла бирге экинчи туру болушду. Олимпиаданы юч кезуиден кыралыкълы: тестириваниеден, жазуу экзаменден эм багылаи къагъатаны рюногуну базалы курсуно тематикасына керге билчю-ондан. Финалисткеге финанса областда атлары айтылган специалистле лекцияла окурукълудыла, ала Россияни белгили банкларында, финанса институтларында эм ол тематикага жораланган аспаллы информация оргналада къонакъла болушдыла.

Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

1. Электронный почтагъыз бар эсе:

Ноябрь айда сиз белгилеген электронный адресге 2 файлдан - Сорүүлары болгъан къагъыт эм Жууаплары болгъан къагъытдан - кыралгъан энчи пакет жиберилдикди.

«Сорүүлари болгъан къагъыт»

Олимпиаданы 1-чи туруна тестле болушдула. Хар соругува бир нечче жуап келтирилдикди. Тюз уа аладан жаланды бирди. Окуучу аладан тюзю дегенин «Жууаплары болгъан къагъыт» жауап белгиледи. Андан сора жууаплара бла кызыланы 2010 жылда январда (495) 797-95-60 номере 131 деп къошуп, факса 2010 жылда 20-чю кыабдырден кеч къалай жибериге болушду. Аны «Россияни Почтасы» бла жиберге эсегиз, ол кеч къалай жетер кючю. Москвага къалай бир заманын келлигин соругува унутмагъыз эм анга керге ашыргъыз.

Экинчи турга этгенгизни бла кызыланыгъыны юсонден билдируу сизге 2011 жылда январда келликди. Кезуиле тургъа этгенле уа аны бла бирге экинчи туру къачан эм не халда бардырылгъыны юсонден писмо да алыкъдыла. **Ол информацияны илгенгеи турга уа ала мада (495) 797-95-60 номере 131 деп къошуп, факса 2010 жылда 20-чю кыабдырден кеч къалай жибериге керекди.**

Биринчи турду этгенгизни бла кызыланыгъыны юсонден билдируу 2011 жылда, январ айдан

эселе, ол кертиси бла дунья уллу хорланды... М-теорияга уа керге, бизи Аламышга жангыз тюрлюлдю. Кеп аллама жаратылгандыла болмаган затларды. Аланы куралыулары бир тюрлю кыама мада Аллаха керек болмагъанды.

Хоккинги эсине терк-терк тошо-реде Ийтишени билгери аламыш дедиле: «Мен Аллах дуняны къабыл харакатыны билдире эсеми», деп. Ол а акъланымы баша оюму эм - «Жангыз Аллах деген идеяны - бу антропология концепцияны, керти затныча, кайлопе аллаймай», дегенини айтып тохтадыла.

Журналгъа уа профессор былай жазганды: «Мен этгенча, Сен илмува иншана эсег, сора билесе хар ким да бой салган законла болгъанларында да. Заколанды Аллаха жарашадыр, анды деп айттыгъа да болушду, алай ол Аллаха демекчи анасы, ол кертиси бла бар затды демекчи тюрлюлдю.

Жашил адамчыкъланы юсперденге

Хоккинги битеу аурулары эм акъланыгъы аны ачыкъ жореклигиене эм серлигиене чырма болмагъанды. Ол кеп жыланы ичиде инвалид колосла бла байламлыды, селешген да энчи устроитель бола атылады. Кеп болушду ол Корюленигъа жоралгъан батикада бардырылган конференциягъа кылай къатышыны юсонден жазган эди. Анда Папа Римский делегацияга айткан эди. Алам кылай кыралгъаны билдире керешмегиз, ол Аллахны иш болгъаны себепли Аламыш эм ол къурагъанды деп.

Башха оюм

«Мен ол конференцияда болгъан эдим эм ол ворпоска жоралангъа оюму да берген эдим, ол (Папа-редакция) аны билгенинене да къуанганды мин. Арталгъы да сюймеме, Галилеоха, инквизицияны къолуна тошере. Батикан башха панаталада кыраи кыраи болушду, дедиле. Анны да артыкъ эс бурурча зат

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

Жашил адамчыкъланы юсперденге

Хоккинги битеу аурулары эм акъланыгъы аны ачыкъ жореклигиене эм серлигиене чырма болмагъанды. Ол кеп жыланы ичиде инвалид колосла бла байламлыды, селешген да энчи устроитель бола атылады. Кеп болушду ол Корюленигъа жоралгъан батикада бардырылган конференциягъа кылай къатышыны юсонден жазган эди. Анда Папа Римский делегацияга айткан эди. Алам кылай кыралгъаны билдире керешмегиз, ол Аллахны иш болгъаны себепли Аламыш эм ол къурагъанды деп.

«Мен ол конференцияда болгъан эдим эм ол ворпоска жоралангъа оюму да берген эдим, ол (Папа-редакция) аны билгенинене да къуанганды мин. Арталгъы да сюймеме, Галилеоха, инквизицияны къолуна тошере. Батикан башха панаталада кыраи кыраи болушду, дедиле. Анны да артыкъ эс бурурча зат

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

«Космопольская правда» газет.

Реабилитация ара

КЪМАСОР-ни Эл моук министрествона боекунунган «Радуга» сабий санаторий тарафын 1989 жылда уа республиканы Министрлерини советини онуу бла КЪМР-ни Уруну эм социальнай айналуу министрествону сабий реабилитация арасина айландырылганды. Аны баш борчу - инвалид иле аурулуу сабийлеге багыт, жашауга къайтары эди. Ардаракъда дагыча ол тюрлендирди. Энди «Радуга» шендюнону оборудованы болгъан багыт ара болгъанды.

Анда 310 сабийге ундуругу болгъан энчи корпус ишлейди. Алада экишюр-чюшюр адам турды. Дарманы суу

ла багыт башлагъандыла. Алай саууландан жюздю артыкъ сабийге багытланды, анда эмда саууллары игилгендиле. Акъллары, къоллары ишлемеген сабийлеми багытла да жангы амала хайырланды.

Мында Къабырт-Малкыар илму арапы филиалы ишлейди. Аланы санында илмуца онтер докторлары эм медицина имулануы кандидатлары бардыла. Врачле Ростовда Коган атлы кырал университет, Москвада битеулю патология-физиология институту, Питогорскин кырал фармацевт академиясы, Украинагъа физикултура эм спорт миллет институту Санкт-Петербургда илму излем ил-

«Суу къылычны» къууаты

бла бассейн, багыш физкултура залы, энчи къылы корпусда 28 кабинет. Аланы араларында тигеше бакъгъан, эндокринология, неврология, сабий тинктология кабинете, сенсорный, жорекге, тамакъ, бурун, къулакъ, клиника-диагностика лаборатория, спелеокамера эм башха бардыла. Астамдан, полипроцедура, табиғый физическая дистониядан, дагында кеп башха аурулардан къыйнагъанлагъа багыдыла.

Парафин эм парафино-нафтаган аппликацияла, ауругъа багышуну башха жангы-

ституту бла къаты байламлыкъ жюротедиле.

Жыл сайын арада реабилитация багышыгъа юч мингинге жуукъ жаш бла кыз келдиклери, «Радуга» аланы омакларында керге не затны тюрлюдире болуш болуп? деп сорам. Сабийле уа, кеп сагыш эте да турмай, былай жууалагъандыла. «Эрттенги зарракадан эс ашардан алгъа бассейнде жуунуучу этиги, къылган процедурала уа сиз белгилеген заманда болушду», дегендиле.

Арада ишлеген врачла, медсестрала кезуиден кезиле

ретиную, алагы багышуну энчи програмаларын жарашдырагъанды. Ала анда тургъан кеуилерден жолда жюрюю жуукъларына киретген оюнала, «Таула этегинде республика», «Къабырт-Малкыарны жазуучулары бла постлеры» деген виториналагъа, спорт олимпиадалаги тири къатышдыла.

Ала бютонда бек сюйген жерло - библиотекада. Анда тюрлю-тюрлю темалагъа жораланган игирле да терктурк бардырылдыла. «Саулулыкъларыгъа оюу эсенг», «Тенгизде эм оюналгъа»,

ригъа сюймед да тургъанды. - Мен а аллайла бла кеслерча селешир мурад этеме», дегени директор. - Аланы жуукъларына, тенгилерини юсюнде, «Радуга» аланы омакларында керге не затны тюрлюдире болуш болуп? деп сорам. Сабийле уа, кеп сагыш эте да турмай, былай жууалагъандыла.

«Эрттенги зарракадан эс ашардан алгъа бассейнде жуунуучу этиги, къылган процедурала уа сиз белгилеген заманда болушду», дегендиле.

Мен аланы айтханларымы ыразылыгыны билдиреме,

Сураджин Бекжиев.

Сабийле, ойнап, сауулукълукъ табдыла.

алай, устазга, врачка, юретиночуге тынгыламагъан, аны айтхан этмеген кыайсыгъа болсагъы да, бассейнски кыаллыкълык дейме. Сора сабийле кеслерге кыайр эдиле хар зат да тап болуруну. Врачлары, устаналаны айтханларыны этмегенди, эсеп эсепа айтханлары уа жуауакъ тарта эдиле.

Наркъланы сабийле кетерден алгъа уа Бекжиев аланга сауугъа футбол топ бергенди. Къалай бир заман оюуда, «Радугада» бир керге болгъан артка къайтыргъа сюймедиле, телефон бла да керге-терк селешти, хапар билендиле, байрамла бла алгъышлайдыла.

«Бизни устанарыбыз, психологларыбыз, арада ишленген барысы да сабийлеми юй-

«Бу жомакъла къалай сейрликдиле...» деген кыайр мючле болгъандыла, «деп къошканды арада таматас.

Сабийле спортну кеслерге сюйген тюрлюлери бла керештеди. Хорегорга а миллет теусеулеге юйретеди. Бу затла уа аланы не жаны бла да айнуларына себеплик этегенди.

2005 жылдан бери «Радугада» оюму лагер д да ишлейди. Ары къошну республикадан да кепил юйрлеу олбукълуда, сауулукъларын игилдендиле. Медицина жаны бла болуштык берилуден сора да, сабийлеми республиканы айтб жерлерине элтедиле. Ала Чирик кельно къытаден. Чегем чыгурдада, шахар зоопаркда болгъандыла.

ХОПАЛПАНЫ Марзат.

Суратлары автор алгъанды

Багышуну кезуонде.

амаллары да хайырландыладыла мында. Керек болса, суу тюбюнде душ-массаж да этебиле. «Адель», «Гравитон» костюмда да кийгендиле, кезден къыялулагъа да болушдыла.

Бери саууллары осал болуп келген сабийлеге этилген процедура, табиғый физическая дистониядан, дагында кеп башха аурулардан къыйнагъанлагъа багыдыла.

Парафин эм парафино-нафтаган аппликацияла, ауругъа багышуну башха жангы-

уге аттестациядан этедиле. Мында «Саулыкълу къыуаум» курсталганды. Анда сабийле кезуиде тенгилеринден артка къылмаз ючюн, магъанала предметленден дерсеге жюрюрге школ да ишлейди. Аланы окугъанлары араларында психолога, социальнай ишчиле, клубда ишлегенле, кружокъларга башчылык этгенле да бардыла.

Устазлагъа бек кыйыны - сабийле анда эс заманын тургъанларыда, дейди Араны директору, физика-математика имулануы кандидаты Сураджин Бекжиев. - Бек биринчиден, «Радугага» келдирге пубкълала инваид кеп сабийли юйорденден чыкъгъанла бла ексюлеге берилденди. Наркълалада сабий-

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

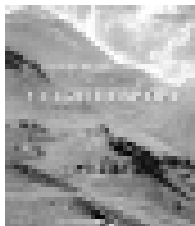
жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

жоралгъан аспаллы информация оргналада къонакъла болушду. Энди уа сизни Олимпиадага къатышыргъа сюнгелнге керек информация бла шашарге этебиз.

ЖАНГЫ КИТАП

Бир бирни ангылауу аламан амалы

Бу мектепте Кьалмыкуну ара шаары Элистада малкар поэзияга жоралганын кызылтып тилде «Чыгыш өрөөнүн» деген иштин чыгармачысы Анда асылман Мечинанын Кизимден башлап шендөө жаш постлериндеги дери онөгиз назму-чүлөрүнүн айырмалы чыгармалары басмалангандарына.

ОСМАНЛАНЫ Хайса.

Китпаны кызылтып аманат, бек апты аны тап жарашырылганы көзүнө урунда. Тышында тау төпөнү сураты барды. Экинчи бетинде уа башында саргынган назму-чүлөрүнүн сураттары, акыскал Кизим соггон жылдадан санам бергенга кырайды бизге.

Шендөө аны филиаллары башка жерлерде да ачылгандарына. Ол санда Элистада да. Аны тамата-сына уа Кьалмыкуну белгиле назму-чүлөрү Ордин Эпидышев алырылганды. Китпаны да ол жарашдырганды, назмуналы да өз тилине кеси көчүргөндү.

ФУТБОЛ

Сакьланмагган кьытдырыу

Чемпионаты 20-чы турунда «Спартак-Нальчик» турнир таблицаны ачырында орналганы самарканы «Крылья Советов» бля тобошкенди. Юрий Козловканы сакьтары кьыруусуна саналган клубуну хорларкыларында адам ишекли болбой эди...

Анда сора биринчи таймда эки команда да артык тири оюн көрпозмөгөндиле. Кьонаксыбайлада алгынганы нальчикли Самсонов башалагдан ирикери эди. Болсора нальчикчилери кьоруулуучулары аны кеси кьыбаскы эшиктери кызына кырашы жибермей эдиле. Таймны ортасына спартакчылары эсепни ачар отыраы болды.

Table with 7 columns: Командада, О, Х, ТБ, Кь., Т., Оч. Rows list teams like Zenit, Rubin, CSKA, Spartak-Nch, etc.

такчылыга Лобоск кесини терс оюну бля кьурайды. Ол ычындыргган толпу Годоско самарканына кьыбаскы эшиктери табу уругра кьазырлангангай, голкигерге болушлукуга Бельворос, колуп, толпу, кьыбаскыга кириге кьоймай, тыды.

Солуп кьайтхандан сора да командада артык тири оюн көрпозмөгөрдү. Алай тобошканы 72-минутуна кьонаксыбайла угловый эсепни ачарды.1:0. Не Фредриксон, не Ивановичи Дюрджевичи тылгаландычыла.

Анда сора нальчикчиле, асалам эс чабыулукуга бөлөп, кьорууларында да керекчилери болушлукуга кьырады. Алай кезиледин биринде Ковалев спартакчыны голкигерини алдап, толпу аны кьыбаскы эшиктерине ашырады: 2:0.

Окумай тургангай хорлатхандары нальчикчилери бек аз азырхатканды дегер болушду. 19-чу сентябрьде кеси стадионуна этдирюк эңдими оюну да «Спартак-Нальчик» алай тынч болушду тойлоду. Ол москваны «Спартак» бля тобошканды. Статистика кеси, бизи жерлешерибиз алачы бир да хорлайылгандарына. Болсады, ким биледи, кьадыр кылай болушун!

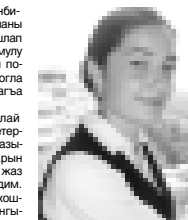
- «Сибирь» - «Алания» - 1:2
«Зенит» - «Томь» - 2:0
«Спартак» - «Сатурн» - 2:1
«Рубин» - «Армавир» - 3:0
«Локомотив» - «ЦСКА» - 1:0
«Динамо» - «Терек» - 3:0
«Ростов» - «Армавир» - 1:0

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Биринчи аталым

Жюрегине жетген затланы юсюндөн - назмула бля

Янкий эдиле орта школда онбизини классы окурucus Газаланы Аминат бешинчи-кылдан башлап назмула жазды. Бээлди фахмулу кызыланы араларындын керти потезсала, журналистте, филологта чыгыадыла. Малкыр культуруга уа ала бек керекдиле.

ОСМАНЛАНЫ Хайса.

Ол биринчи назмусун кылай жазганы эсимдиди: «Кыш, кетерге унамай, созулган эди. Арбазыбызда айва терекни бутактарын кьар басканына кьарап, мен, жаз баскына алап, назму тагырган эдим. Жюрегимди уа, кылай эсе да, хошулук билеген эди. Ол кюн ангыламанга: айтыргынганы айтааргак, насыгыт болса».

Тазаланы кылай биология факультетте кириге умулт эдиле. Андан сора журналистикада кочон сынарыкты. «Журналистти баш борчу - болганыны ары-бери бурмай жазуу сунам», - дейди Аминат. Ол торло-торло изденилде адамданы эки жашууларында айтылы затланы көрпозтоно терге сагаиды. «Жизни» газетини бир номеринде бир белгиле адамны эрши суратларын көргөндү, эшир этгандым. Не ишде да бир марда болушга керекчи».

Былайда даулашырчады. Ара телевиденинда бек улуу рейтинглери болган берилуден бирлери Андрей Малахову «Густь говорт» иш бектектөрүмү деген берилуде иди. Анда алап адамданы иш дуниларыны юсюндөн барды: тыш кездем букьурулгган, айгылы шарттары да болган.

Аминат тил байлыгынын бекдорюрге, поэзияда билгиле таран сагае итинеди. «Буагытатда француз поэзияны этген тынч тойлоду. Ара телевиденида бек улуу рейтинглери болган берилуден бирлери Андрей Малахову «Густь говорт» иш бектектөрүмү деген берилуде иди.

Анда сора нальчикчиле, асалам эс чабыулукуга бөлөп, кьорууларында да керекчилери болушлукуга кьырады. Алай кезиледин биринде Ковалев спартакчыны голкигерини алдап, толпу аны кьыбаскы эшиктерине ашырады: 2:0.

Окумай тургангай хорлатхандары нальчикчилери бек аз азырхатканды дегер болушду. 19-чу сентябрьде кеси стадионуна этдирюк эңдими оюну да «Спартак-Нальчик» алай тынч болушду тойлоду. Ол москваны «Спартак» бля тобошканды. Статистика кеси, бизи жерлешерибиз алачы бир да хорлайылгандарына. Болсады, ким биледи, кьадыр кылай болушун!

Аминат тил байлыгынын бекдорюрге, поэзияда билгиле таран сагае итинеди. «Буагытатда француз поэзияны этген тынч тойлоду. Ара телевиденида бек улуу рейтинглери болган берилуден бирлери Андрей Малахову «Густь говорт» иш бектектөрүмү деген берилуде иди.

Анда сора нальчикчиле, асалам эс чабыулукуга бөлөп, кьорууларында да керекчилери болушлукуга кьырады. Алай кезиледин биринде Ковалев спартакчыны голкигерини алдап, толпу аны кьыбаскы эшиктерине ашырады: 2:0.

Жюрукланы эсгертип туруруга эрикмегиз

Козно биринчи айлары Кьырал автономиясынын артыкча кьыйын болушучу. Ол а сабиленини иштинде жерлоп тебегерленери бля байламды. Жангы окуму жыл башлангангай, ГИБДД-ны инспекторлары, республиканы школларына барын, жолда жооруно жюрукларыны юсюндөн дегер береди.

Анда да кьырамай, статистика шартлага кьере, августу ачырында бля сентябрын башында школчуланы арасында аварияларда ачыгына кьй болдыла. Ол алай болганы ючюн, атала, аналга бек сакь болушга керекдиле. Ала сабилери жолдан кьоркьуусуз этерге койририча дайым эсгертип туруруга керекдиле.

Школчула, окуудан келе, чабып, автомашинага кьыстау жоорон жолга чыгып каладыла. Бек кьоркьуулусу уа - жалу адамла етпуючо жерге бармай, кылайда болса, алайдан чапы барып, жолду кесерибиз.

Алай болганы ючюн, алачы автоматшана жооронго жюкга жеткенгай тохтап, жан-жалларына кьараарга койрирге керекди. Ол заманда сабий жолда болуп аны алаптарында сакь болушчу. Андан сора да, гитчелеге жол жанын

да сюелип турган транспорт келе турган автомашиналары айлагда жоору, орамдан етпю артында терк-терге эсе салса, аны алачы болушч тоюндю. Жолу эки жаны да иш эсеп кьырамай, андан этерге керек тоюндю.

Шулуу, жууну кюнде жолда жоору, орамдан етпю артында кьоркьуулуду. Сөз ючюн, башлыгы болган неча кьылаыкты бек кийген сабиле, жолга иш тынгылы кьыраамай, келе турган транспортту эселем кьырага болушчула.

Мутуз конторче балаланы кийилери кылай торсонло болганынагы магынасы айтырмасы юне. Аны ючюн алачы юс эм анык кийилеринде жаштырууга затла болсады, эдителге алачы иш керек узакда эсперкиде, сакь болушчула.

Сабий бля орамдан етпү тур, жолда жооруно жюрукларына не аз да буушукты этерге жарамды. Абданга жолду кесип, алай жолдо жюртеме, гитчеле да аналдан көргөнгө этеркири баймды.

А. ШКОЛОВНИКОВА, КьМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны жол-патруль службасыны полкуну пронаганды ишле жаны бля инспектору.

А. ШКОЛОВНИКОВА, КьМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны жол-патруль службасыны полкуну пронаганды ишле жаны бля инспектору.

Азатманы Лейла Кьашатауну орта школунда орус тилден бля литературадан дегерсе берди. Ариу тилли узастаны окуучууна, узаста да бирча сюедиле.

Сураты Мамайланы Анип алганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Publication details including: Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал, РЕДКОЛЛЕГИЯ: А.ЛИКАЛАНЫ Владимир, БЕПШАЛЛАНЫ Муталим, ТЕЛЕФОНА: Редактору иримейни - 42-63-01, РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОПЕРИ: Жамату-аутоника бөлөм - 42-67-68, 42-64-20, РЕДАКЦИЈАНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5